

ÜSTÜN POTANSİYELİ ÖĞRENCİLERDE MOTİVASYON

İnsanları neyin motive ettiği her zaman ilgili gören ve üzerinde araştırmalar yapılan bir konudur. Bir alana veya probleme ilgi duyma, işi yapmak için gerekli güdüye sahip olma, işe başlama ve sonuna kadar sabırla işi devam ettirip, işi tamamlama olarak tanımlanabilecek motivasyon her zaman içsel olarak gerçekleşmeyebilir. Bazen bir işe başlamak için bile dışsal bir etken gerekebilir. Üstün potansiyelli bireylerde genel olarak motivasyon akranlara göre yüksektir ve ilgilerini çeken bir alana saatler boyu kanalize olabilirler. Var olan potansiyelin yeteneğe dönüşmesinde belirli yardımcı faktörler vardır ve motivasyon onlardan biridir. Fakat özellikle okul yaşantısında üstün potansiyelli öğrenciler kendilerinden beklenen başarıyı göstermiyor, yeteneklerini ortaya çıkartamıyor olabilirler. Bunun başlıca sebeplerinden biri ise kuşkusuz bireyin sürece yeterince motive olamamasıdır. Bu noktada aile ve okulun işbirliği içinde olup, motivasyon eksikliğinin kaynağını bulmaları ve süreci öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılmaları gerekmektedir.

Hem okul programlarının hem de ev içindeki ortamın imkanlar ölçüsünde bireyin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda değiştirilmesi, aile beklentilerinin yine bireyin yeterlilikleri ve ilgilerine göre makul seviyeye çekilmesi, öğrencinin ilgi duyduğu konuda derinlemesine düşünüp harekete geçmesi için yeterli zamanın tanınması motivasyonun yükselmesine yardım edecektir. Bu noktada özellikle öğrencinin kendine duyduğu güven, kendi ile ilgili gerçekçi beklentilere sahip olma, güçlü bir benlik algısı oluşturma gibi kritik konularda aile ve öğretmenin destekleyici tavırları oldukça önemlidir. Bireyi istemediği alanlarda çalışmaya zorlamak sahip olduğu diğer yetenekleri ortaya çıkarma noktasında da olumsuz etki yapacaktır.

Bununla beraber eğitim ortamlarının çeşitli ilgi alanlarında çalışmaya fırsat verecek şekilde düzenlenmesi gerekir. Proje tabanlı çalışmalar, sanat, spor, bilişim , robotik gibi çeşitli yetenek alanlarını sürece dahil etme; en önemlisi bireylerin keşfedilen yeteneklerini bireysel ve sosyal olarak geliştirecek çalışmalara yer verme okulların başlıca görevi olmalıdır. Kendi ilgisine göre seçtiği alanda çalışan bir öğrenci her zaman istekli, yaratıcı ve girişken olacaktır. Okulda mutlu olan öğrencilerin çalıştıkları alanda zorlandığında daha da motive olduğu ve yeni görevlerden zevk aldığı bir gerçektir. Bu nedenle tekrara düşen, yalnızca akademik başarı gözetilen bir eğitim yaşantısı öğrenciyi doyurmadığı gibi mutsuz da edecektir. Bu da var olan potansiyelin yeteneğe ve başarıya dönüşmesini engelleyecektir.

Motivasyonu artırmak için yapılabilecekleri özetlersek;

- Otorite olarak bilgileri dayatmak yerine; rehberlik eden destekleyici bir tavır edinmek,
- İlimli ve kabul edici bir sınıf ortamı oluşturmak,
- Öğrencilere seçim hakkı tanımak, kararlarına saygı duymak ve ihtiyaç duyduklarında yardıma hazır bulunmak,
- Öğrenci merkezli ve esnek bir program düzenlemek,
- Çalışmak istedikleri alanda zorlayıcı görevler belirlemek fakat akademik başarıya odaklanıp stres oluşturacak baskıcı bir aile-okul ortamından kaçınmak,
- Hatalara toleranslı olmak ve zaman tanımak,
- Kendi beklentilerimizi öğrenciler üzerinden gerçekleştirmeye çalışmak yerine, öğrencinin kendi ile ilgili olumlu ve makul bir beklenti oluşturması için destekleyici rol üstlenmek,
- Başarısız olmanın amaca ulaşmada alınan yolda aşılabilecek bir engel olduğunu hissettirmek ve yanlış vurgulamak yerine, başarılı olunan güçlü alanları motive etmek